

**[Zákon o vysokých školách / analýza společenské situace / návrh na vznik nové vzdělávací organizace]**

**Ladislav Hejdánek**

This is a part of the original document:

[1980](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1980](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 27. 5. 1980
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 27. 5. 1980

## **[Zákon o vysokých školách / analýza společenské situace / návrh na vznik nové vzdělávací organizace]**

### **800527-1**

V částce 11 Sb. z. z 18. 4. 80 byl publikován Zákon o vysokých školách zde dne 10. dubna 1980, který nerespektuje v některých významných směrech zásady mezinárodního paktu o občanských a politických právech a Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, které podle Vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 120 (Sb. z. 1976 č. 23 z 13. 10. 76) byly 7. 10. 1968 jménem Československé republiky podepsány v New Yorku, a s nimiž vyslovalo souhlas Federální shromáždění ČSSR, které ratifikoval prezident a které vstoupily v platnost pro Československou republiku dnem 23. března 1976 jako součást československého právního řádu. V souladu s čl. 2 odst. 2 Mezin. paktu o obč. a polit. právech a s čl.

(krouž. blok, č. 80-034; Praha, 800527-1.)

### **800527-2**

V naší společnosti je přibližně tolik křesťanů jako komunistů. Zatímco komunisté mají svou vysokou školu, a navíc ovládají veškerou výchovnou, vzdělávací a vědeckou práci vysokých škol (a nejenom vysokých škol) ostatních, křesťané (a zase nejenom oni) nemají žádnou svou vysokou školu (s výjimkou theologických fakult, které navíc snad už za vysoké školy nejsou ani uznávány – nejsou v seznamu), ale křesťanští učitelé a křesťanské názory jsou z vysokých škol vylučovány, resp. z veškeré jejich aktivity vyřazovány a vytěšňovány. Tím je diskriminována nejenom velká část obyvatelstva křesťanského zaměření, ale fakticky většina obyvatelstva vůbec, neboť nejenom na vysokých, ale vůbec na všech školách a vzdělávacích zařízeních je zavedena nucená indoktrinace jedním typem marxisticko-leninské ideologie.

Tím je porušován čl. 18, 19, 22 a 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a čl. 13 a 15 Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, které jsou již přes 4 roky součástí našeho právního řádu.

Provizorní nápravu vidíme ve vytvoření masové organizace (nezávislé na státu) pro výchovu, vzdělávání, zachovávání-pěstování, rozvoj a šíření vědy a kultury, pro výzkum a odbornou práci, pro rozhovor (dialog) různých názorů a pojetí, teorií i hypotéz a pro publikování materiálů, vzešlých z porad, konferencí a práce odborných týmů. Atd. – viz návrh statutu.

Podmínkou je účast významných představitelů marxismu a komunismu, nekonformních s vládnoucí ideologií či stavem. Pokud by se nepodařilo jejich účast zajistit, bylo by lépe hledat řešení jen po linii ekumenicko-křesťanské, aby se vyloučila možná interpretace, jako by šlo o opoziční pokus o vytvoření ideologické fronty anti-marxistické a anti-komunistické.

Návrhy a event. žádost o stanovisko či přímo podporu: vedením církví, theologickým fakultám, křesťanské veřejnosti, vedení Lidové strany apod., pokud by šlo o omezení na ekuménu.

Větší okruhy by padaly v úvahu při širším projektu.

Obojí lze však podniknout také paralelně.

(krouž. blok, č. 80-035; Praha, 800527-2.)

*[další vloženo neočíslováno, druhé číslo dáno dodatečně]*

## **800527-1**

Podle naší ústavy mají všichni občané rovná práva a rovné povinnosti (čl. 20 odst. 1); tato rovnoprávnost je zajišťována „vytvářením stejných možností a stejných příležitostí ve všech oborech života společnosti“ (čl. 20, odst. 4).

V rozporu s tímto principem existuje v naší společnosti ostrá diskriminace ideová. Jedna skupina občanů, kteří se hlásí k marxismus-leninismu (a jejichž ideová orientace je navíc oficiálně uznána za ortodoxní) požívá privilegovaného postavení v celém společenském životě, především však na vysokých školách a ve vědeckých ústavech, zejména v humanitních oborech, na prvním místě pak ve filosofii. Jeden názorový směr tak uzurpoval monopolní postavení, zatímco všechny ostatní způsoby myšlení jsou všemožně potlačovány a omezovány. Ideový a myšlenkový život společnosti je mocensky ovládnut určitou sortou marxistů-leninistů, která si z takových veřejných institucí, jako jsou školy, vědecká pracoviště, nakladatelství, časopisy, ale také masové sdělovací prostředky atd. učinila svou soukromou državu.

Své privilegované postavení si tato skupina právně odvozuje dokonce z Ústavy. Na jednom místě (v čl. 24, odst. 3) se konstatuje, že veškerá výchova a všechno vyučování jsou založeny na vědeckém světovém názoru; na jiném místě (čl. 16, odst. 1) se praví, že veškerá kulturní politika u nás, rozvoj vzdělání, výchova a vyučování jsou vedeny v duchu vědeckého světového názoru, marxismu-leninismu. Obě tato místa jsou dodnes vykládána jako právní základ pro uvedenou diskriminaci. Máme však za to, že tato interpretace je neústavní a nedržitelná, neboť je především v rozporu s ústavně garantovanou rovnoprávností všech občanů. Ale od 23. března 1976, kdy vstoupily v platnost oba Mezinárodní pakty o občanských, politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech jako součást československého právního řádu, odporuje zmíněná interpretace obou míst v Ústavě také těmto Mezinárodním paktům a je jimi nutně vylučována. Napříště musí být obě citovaná místa Ústavy interpretována tak, aby interpretace byla v souladu s oběma Mezinárodními pakty, a to do té doby, dokud nebudou z Ústavy v souladu se závazky, z Paktů vyplývajícími, vypuštěna nebo pozměněna.

Podle Mezinárodních paktů (Vyhláška 120/1976 Sb. z.) má každý právo zastávat svůj názor bez překážky (M. p. obč. pol. 19,1) a rovněž právo na svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně, nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmkoli jinými prostředky podle vlastní volby. Zároveň se uznává právo na pokojné shromažďování (dtto, 21) a právo svobodně se sdružovat s jinými. Každý má právo se účastnit kulturního života (M. p. hosp. soc. kult. 15, 1a) a užívat svobody, nezbytné pro vědecký výzkum a tvůrčí činnost (dtto 15/3). Náš stát se také zavázal uznávat prospěch, plynoucí z povzbuzování a rozvoje mezinárodních styků a spolupráce ve vědecké a kulturní oblasti (15/4). Náš stát také souhlasí, že vzdělání má umožnit všem osobám účinnou účast ve svobodné společnosti, napomáhat k vzájemnému

porozumění, snášenlivosti a přátelství mezi všemi národy a mj. i mezi různými skupinami, včetně náboženských (čl. 13/1), a uznává, že se zřetelem na dosažení plného uskutečnění práva na vzdělání má být vyšší vzdělání zpřístupněno pro všechny, a to podle schopností všemi vhodnými prostředky, a to zejména postupným zaváděním bezplatného vzdělání (13,2c). Pak odmítá také vměšování do svobody jednotlivců a organizací zřizovat a řídit výchovné instituce.

V souladu s těmito závazky, které náš stát na sebe přijal a které je povinen plnit, žádáme o souhlas se zřízením (ustavením) nezávislé organizace pro výchovu, vzdělávání, zachovávání, rozvoj a šíření vědy a kultury, pro výzkum a odbornou práci, pro rozhovory (dialog) různých názorů a pojetí, teorií i hypotéz, a pro publikování materiálů, vzešlých z porad, konferencí a práce odborných týmů. Všechny práce bude založena na navazování na rozhodující tradice evropského myšlenkového, kulturního a duchovního života, především na tradici (židovsko-)křesťanskou, na tradici řecké antiky a římského právního myšlení, na tradice středověkého a novověkého evropského myšlení a na současné směry evropské a Evropou inspirované myšlenkové a umělecké orientace, tj. na současné směry filosofické, theologické, literární, výtvarné, hudební, humanitně vědecké atd., a to vše v duchu hluboce ekumenického, tj. rozšířeném na celou *oikúmené*, tj. společenství všech lidí bez rozdílu. Prozatímní název této organizace: Ekumenické hnutí inteligence a studentstva (?). – pořádání přednášek atd. – vyjmenovat:

(krouž. blok, č. 80-035; Praha, 800527-1.)

*[poznámka: jde zřejmě o přepis a úpravu konceptu z roku 1968, a to s myšlenkou na obnovu EHIS]*